

Konwencje i porozumienia cz. 3

Echo nr 121-122/2004

Konwencja o różnorodności biologicznej

Stosunkowo późno, bo dopiero w latach 70-tych, z większą uwagą zaczęto również mówić o zrównoważonym użytkowaniu różnorodności biologicznej. Zwrócono uwagę na istnienie konieczności zachowania całej przyrody Ziemi na wszystkich poziomach jej organizacji, czyli zarówno ekosystemów bogatych i zróżnicowanych, jak i ubogich, znajdujących się w różnych stadiach sukcesyjnych, a także tych elementów, które do tej pory były niedocenione, bądź wręcz z premedytacją niszczone (np. jako tzw. Szkodniki czy chwasty). Zwrócono także uwagę na bogactwo obszarów użytkowanych gospodarczo, w tym np. na różnorodność starych, tradycyjnych raz i gatunków zwierząt hodowlanych oraz odmian roślin użytkowych. Jako swoistego rodzaju novum podkreślano, że nie można ograniczać się jedynie do tradycyjnej ochrony konserwatorskiej (czyli głównie do powoływania obszarów chronionych), ale poprzez poznawanie praw rządzących przyrodą w sposób świadomy ją kształtować, zapobiegając jednocześnie potencjalnym zagrożeniom.

Konwencja ta została podpisana w 1992 roku w Rio de Janeiro przez 167 państw, w tym również Polska.

Przedmiotem zainteresowania Konwencji są wszystkie trzy poziomy różnorodności biologicznej: wewnątrz gatunkowa (genetyczna) między gatunkowa i ponadgatunkowa (systemów ekologicznych – ekosystemów, biocenoz). Warto podkreślić, że ochrona różnorodności biologicznej w myśl Konwencji jest

szersze niż w tradycyjnie pojmowanej ochronie przyrody i powinna być do przestrzeni całego kraju, a nie tylko do obszarów prawnie chronionych, które stanowią de facto jego mały wycinek. Tym samym dużo do zrobienia na rzecz zachowania, bądź przywrócenia różnorodności biologicznej jest na terenach użytkowanych i zagospodarowanych przez człowieka, w tym na obszarach już znacznie zdegradowanych.

Od państw Stron oczekuje się prowadzenia monitoringu i programów badawczych mających na celu rozpoznawanie zarówno całego bogactwa przyrody jak i jej zagrożeń.

Również w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności są następujące zapisy, które dotyczą również powiatu limanowskiego:

- ochronę przyrody i różnorodności biologicznej poprzez zachowanie, wzbogacanie i odtwarzanie zasobów przyrody,
- zwiększanie powierzchni obszarów objętych różnymi formami ochrony, szczególnie przez powołanie nowych parków krajobrazowych lub powiększenie już istniejących i rezerwatów przyrody – dla ochrony najbardziej zagrożonych ekosystemów, gatunków i ich siedlisk,
- wyznaczenie ostoi przyrodniczych i włączenie ich do europejskiej sieci Natura 2000 (do końca 2004 r.),
- tworzenie warunków przestrzennych dla zapewnienia ścisłej ochrony unikatowych wartości środowiska przyrodniczego,
- ochronę terenów o wybitnych walorach przyrodniczych wyznaczonych jako obszary węzłowe szczególnie cenne dla zachowania bioróżnorodności,
- ochronę rzek z ich otoczeniem oraz innych ciągów obszarowych mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, w tym jako korytarze ekologiczne,
- rozwój zagospodarowania turystycznego w harmonii z zasadami i przepisami ochrony przyrody.

W Programie Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego, są określone kierunki działań mające na celu zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności:

- ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych,
- integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym,
- ochrona gatunkowa roślin i zwierząt,
- ochrona lasów,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody,
- realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

Różnorodność biologiczna powiatu limanowskiego jest bardzo bogata. Jest to wynik zarówno dogodnych warunków naturalnych, jak i położenia tego terenu, ilości chronionych gatunków zwierząt i roślin, form ochrony (Gorczański Park Narodowy, Rezerваты Przyrody: Kostrza, Luboń Wielki, Śnieżnica), oraz zróżnicowana budowa geologiczna i urozmaicona rzeźba terenu, jak również małe gospodarstwa o zróżnicowanym kierunku rolnictwa.

Wzrastająca presja urbanizacyjna wymusza zajmowanie pod budownictwo mieszkaniowe i towarzyszącą mu infrastrukturę obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, a gwałtowny wzrost motoryzacji prowadzą do bezpośredniej degradacji nowych terenów, a także do fragmentacji i izolacji ekosystemów. Nie bez znaczenia jest także niska świadomość ekologiczna i wrażliwość przyrodnicza społeczeństwa.

Dodatkowe informacje na stronach: www.biodiv.org